

De molenaar uit Leffinge heeft de tijd zien stilstaan

Omer maalt het graan en de tijd in stukjes

Eind november. De regen plaagt mijn gezicht in lange natte striemen. De wind die uit het Noorden over dit dorp waait, is koud. Leffinge, en op het marktje de Wilskerkestraat inslaan. Het regent, en het enige straatlicht bengelt gevaarlijk heen en weer.

De oude molen staat er droevig bij, hij maalt niet meer, hij werd vervangen, eerst door een kolenmotor, daarna door een stookolie-motor. De kap werd afgebroken begin mei 1940.

— Er waren toen vijf molens in Leffinge, zegt Omer. Nu zijn er geen meer, er wordt wel in Leffinge hier en daar nog gemalen in maalderijen, doch dit is de enige molen die overeind gebleven is, zij het dan zonder kap.

Het is er goed in huis, de Leuvense kachel (zeg maar buzestove) geeft warmte en gezelligheid.

Bij Omer is het net of je in een tijdloze ruimte bent terechtgekomen. Zijn acht-en-tachtig jarige oom zit naast de stoof, mijmerend voor zich uit te kijken, doch hij blijft zwijgzaam, maar volgt het gesprek.

— Vroeger was het mijn vader, en vóór mijn vader, mijn grootvader die hier op de maalderij werkte. De molen zelf werd gebouwd in 1871. Vroeger hadden we echter nog wat grond erbij en een paar koeien, maar ik had daar teveel werk aan, en we hebben ze weggedaan.

— Omer je bent gans je leven vrijgezel gebleven, nooit verliefd geweest?

— Eu... Omer lacht zijn tanden bloot, jamaaja, da's beroepsgeheim!

— Ja maar, je moe gie da nie verzwegen os je kittellinge an 't herte gevoeld hêt — zegt Karel, een landbouwer uit de buurt, die straalt van gezonde lucht, mager is te ook niet. Er wordt nog altijd goed gegeten op de boerderijen. Hij maakt de kamer nog zo gezellig.

— Ik ben als kind opgegroeid tussen het graan. Mijn vader was hier maaijder toen ik nog een kind was. Ik ben tot mijn veertien naar school geweest, we moesten toen dikwijls helpen met vader, zo leerden we de stiel.

— Geen spijt? Je had toch ook iets anders kunnen worden.

— Nink, da's naar mijn hand en mijn herte gegroeid.
'k Ben kontent met wat dank zin!

— Er moet toch heel veel veranderd zijn in het bedrijf. Ik bedoel je moet nu toch wel met moderne machines werken om de zaak vlot te houden.

— Moderne machines? Jaat, Bella, da's de enige vernieuwde machine. Ze staat in de weide, ze trekt nog goed, en jet er vriendschap van. Maar anders, nink. De omzet van het bedrijf is praktisch hetzelfde gebleven. De boeren brengen hun graan naar hier en ik maaij dat. En daar voer ik dat were naar de boeren.

— Met Bella?

— Ah natuurlijk met Bella. En met de karre. Op 't gemak.

★

De pot van de stove is rood geworden. Nonkel zegt dat Omer 't deks moet scheef leggen. Jaat! zegt Omer en legt zijn voeten tegen de warme kant.

— Je moet dan toch wel lang onderweg zijn. Hoever is je verstoekt klant?

— Acht kilometer.

— Hoelang rijden is dat met Bella?

— Een eure en drie kart.

— Is dat niet een beetje zot! Met een bestelwagen of een traktor zou je toch veel vlugger kunnen werken.

— Ja. Rap en zéere. Iedereen koerst en lopt. En we moeten der toch allemaal an. Omer spaart liever een beetje zijn tikkertje. We zijn maar één kort stukske op de wereld. Den een koerst en vliegt, en den ander doet op z'n gemak.

— Je zou toch meer geld verdienen, indien je alles vlugger deed.

— Ja geld! Luistert! 'k En nog nooit geen honger geleén. Rijk ben ik niet, en 'k zou het nie willen zijn.

★

Ik kan er niets aan doen, maar toch treft Omer je. In zijn pasklare soons wereldvreemde antwoorden. Zelfs wanneer hij niet onmiddellijk antwoordt, staat in zijn ogen iets te lezen, waar je als burger vreemde van opkijkt. Omer weet wat hij zegt. Hij leeft ernaar.

— Is dat jouw diploma van je plechtige communie?

— Neen, da's van mijn broere René. Hij heeft hier ook lang gewerkt maar is dan getrouwd. Jaa, oe gaat dadde.

— Heb jij je plechtige communie gedaan?

— Jaak, hier in de kerke van Leffinge.

— Moest je dan ook een paar weken naar de leringe gaan?

— Een paar weken! Twee jaar, da was wat anders dan nu.

— Twee jaar? Wat moest je dan wel allemaal leren?

— Ewel de catechismus, de geboden, de zaligheden. D'er waren der ook die er drie jaar over deden, maar dat gebeurde met de hel rappe.

— Wie was er hier dan pastoor?

— Paster Van den Broucke.

★

Karel heeft kennelijk schik in de figuur van paster Van den Broucke. Hij lacht breed.

— Da was e vizen, g.v.d.m. — Karel briest het uit.

— Heb je dan 't een en 't ander uitgespookt met hem?

Karel kijkt naar Omer en Omer naar Karel, ze lachen, maar blijven het antwoord schuldig.

« Je moet dat daar nie allemaal inzetten! » zegt Omer.

OORLOG

— Je hebt als kind de oorlog meegemaakt? Heb je daar veel last van gehad? Waren de Duitsers hier in de buurt?

— In de buurt! Ze zaten vier jaar in de molen, dat was een wachtkwartier. Omdat er hier in de buurt kanons opgesteld stonden, om de vliegtuigen neer te halen. Die jongens hielden de wacht bij die kanons. Maar veel geschoten werd er hier niet gedaan. Neen, wij hebben niet meer miserie gehad dan de andere mensen.

en stilsaan

het graan n stukjes

— Er moet toch heel veel veranderd zijn in het bedrijf. Ik bedoel je moet nu toch wel met moderne machines werken om de zaak vlot te houden.

— Moderne machines? Jaat, Bella, da's de enige vernieuwde machine. Ze staat in de wei, ze trekt nog goed, en jet er vriendschap van. Maar anders, nink. De omzet van het bedrijf is praktisch hetzelfde gebleven. De boeren brengen hun graan naar hier en ik mals dadde. En daar voer ik dat were naar de boeren.

— Met Bella?

— Ah natuurlijk met Bella. En met de karre. Op 't gemak.

★

De pot van de stove is rood geworden. Nonkel zegt dat Omer 't deksel moet scheef leggen. Jaat! zegt Omer en legt zijn voeten tegen de warme kant.

— Je moet dan toch wel lang onderweg zijn. Hoever is je verste klant?

— Acht kilometer.

— Hoelang rijden is dat met Bella?

— Een eure en drie kart.

— Is dat niet een beetje zot! Met een bestelwagen of een traktor zou je toch veel vlugger kunnen werken.

— Ja. Rap en zéere. Iedereen koerst en lopt. En we moeten der toch allemaal an. Omer spaart liever een beetje zijn tikkertje. We zijn maar één kort stukske op de wereld. Den een koerst en vliegt, en den ander doet op z'n gemak.

— Je zou toch meer geld verdienen, indien je alles vlugger deed.

— Ja geld! Luistert! 'k En nog nooit geen honger geleen. Rijk ben ik niet, en 'k zou het nis willen zijn.

★

Ik kan er niets aan doen, maar toch treft Omer je. In zijn pasklare, soins wereldvreemde antwoorden. Zelfs wanneer hij niet onmiddellijk antwoordt, staat in zijn ogen iets te lezen, waar je als burger vreemd van opkijkt. Omer weet wat hij zegt. Hij leeft ernaar.

— Is dat jouw diploma van je plechtige kommunie?

— Neen, da's van mijn broere René. Hij heeft hier ook lang gewerkt, maar is dan getrouwd. Jaa, oe gaat dadde.

— Heb jij je plechtige kommunie gedaan?

— Jaak, hier in de kerke van Leffinge.

— Moest je dan ook een paar weken naar de leringe gaan?

— Een paar weken! Twee jaar, da was wat anders dan nu.

— Twee jaar? Wat moest je dan wel allemaal leren?

— Ewel de catechismus, de geboden, de zaligheden. D'er waren der ook die er drie jaar over deden, maar dat gebeurde met de hels rappe.

— Wie was er hier dan pastoor?

— Paster Van den Broucke.

★

Karel heeft kennelijk schik in de figuur van paster Van den Broucke. Hij lacht breed.

— Da was e vizen, g.v.d.m. — Karel briest het uit.

— Heb je dan 't een en 't ander uitgespookt met hem?

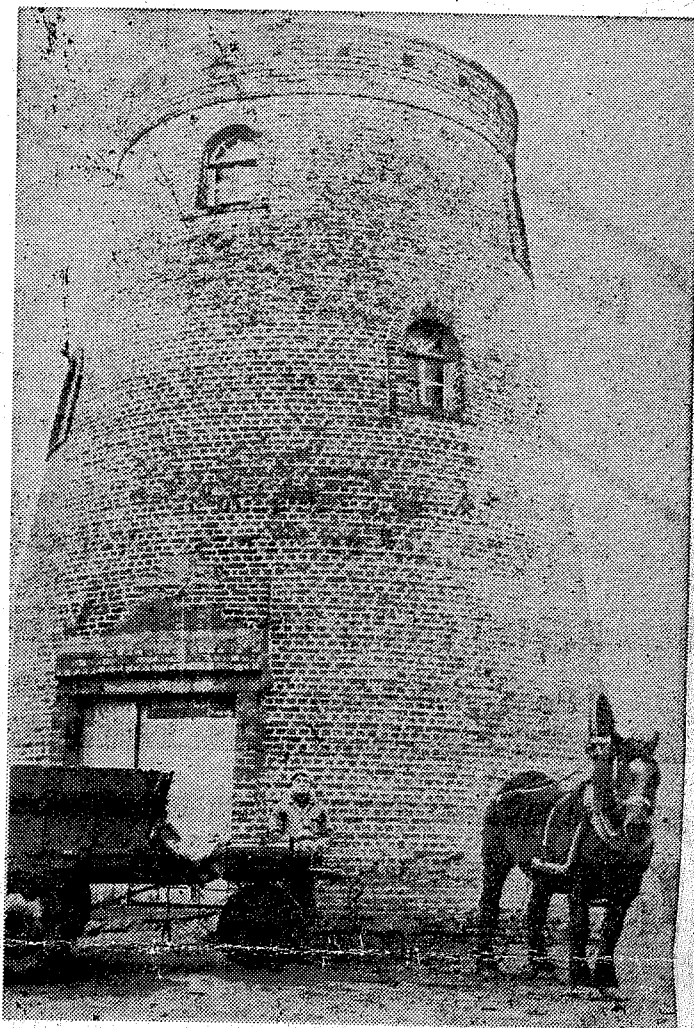
Karel kijkt naar Omer en Omer naar Karel, ze lachen, maar blijven het antwoord schuldig.

« Je moet dat daar nie allemaal inzetten! » zegt Omer.

OORLOG

— Je hebt als kind de oorlog meegemaakt? Heb je daar veel last van gehad? Waren de Duitsers hier in de buurt?

— In de buurt! Ze zaten vier jaar in de molen, dat was een wacht-kwartier. Omdat er hier in de buurt kanons opgesteld stonden, om de vliegtuigen neer te halen. Die jongens hielden de wacht bij die kanons. Maar veel geschoten werd er hier niet gedaan. Neen, wij hebben niet meer miserie gehad dan de andere mensen.

Nonkel kijkt op, misschien wel een beetje met bange ogen. Doch hij swijgt.

— Waren de Duitsers vriendelijk voor jullie?

— Ewel, 't zaten daar vriendelijke en niet-vriendelijke tussen. 't Waren veel jonge gasten die van thuis weg waren. Maar benauwd heb ik het niet gehad. Trouwens, 't was oorlogs voor iedereen.

★

De tijd tikt hier in dit huis de dagen in en uit. Omer maalt het graan voor de weinige overgebleven boeren. Hij staat op met de zon. Tijdens de winter slaapt hij ietske langer. 's zomers trekt de brede volle wagen af en aan, de tijd in en uit. Omer is nooit ver van deze plek geweest. Ja, Antwerpen, zal wel het verste geweest zijn. Doch wat is afstand? Er is zoveel veranderd, maar Omer heeft de machinewereld nooit met open armen ontvangen. Hij maalt het graan en de tijd in stukken precies zoals vroeger. Wedden dat Bella, nooit de verandering der tijden heeft opgemerkt? Zij kent alleen Omer, en de uitstapjes. Het verse hooi in de stal. Dat is haar wereld. Ze ziet er tevreden uit. Omer ook.

— Als ik je nu vraag, wat is je hartewens, stel dat ik een echte Sinterklaas zou zijn, wat zou je dan vragen?

— Ikke? Precies 't zelfde doen gelijk nu. Rustig mijn dagen op deze wereld doorbrengen. Een beetje babbelen tegen de mensen. E goeidag zeggen. En hier nog een endje rondlopen. Zonder veel zorgen, en zonder mien op te jagen. Er lopen genoeg zotten rond.

— Echt?

— Echt?

Ik zou di verhaal over Omer Rommel, de molenaar uit Leffinge, willen besluiten met een vervormde catechismusvraag van Paster Van den Broucke.

— Waar is Omer?

— Omer is in den Hemel, maar toch op d'èerde bie zinne meulen, en ook een beetje in min herte.

Dominiek Vervaecke.

1948/2/212